

Õiguskantsler

Teie 20.11.2017 nr

Meie 30.11.2017 nr 6-1/171529/1705489

Tagasiulatuv mõju hoiuseintresside maksuvabastuse kaotamisel

Austatud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole seoses hoiuseintresside maksuvabastuse kaotamisega tuleval aastal. Juhtisite tähelepanu sellele, et maksustatakse kõik hoiuseintressid, mis makstakse välja pärast 1. jaanuari 2018.

Tulumaksuseaduse (TuMS) keskse põhimõtte järgi maksustatakse kätte saadud tulu. Vara väärtuse kasvu (nt kinnisvara või aktsiate väärtuse kasv), mida ei ole kätte saadud, tulumaksuga ei maksustata. Maksustatakse kinnisasjade ja aktsiate võõrandamisest saadud kasu. Kirjeldatud põhimõtte järgi maksustatakse ka saadud intressitulu.

Füüsilistele isikutele makstavate hoiuseintresside tulumaksuvabastus jõustus 01.07.1998. Enne seda maksustati intresse 10% maksumääraga.¹ Kuigi hoiuseintressid on olnud tulumaksust vabastatud pikka aega, ei ole TuMS-s sätestatud tähtajalist maksuvabastust ega ole muul viisil viidatud sellele, kui kaua maksuvabastus kehtib. Riigikogu ei ole andnud selle kohta mingit tagatist.

Seega pole hoiustajal saanud tekkida mõistlikku ootust, et mitu aastat hiljem tema hoiuselt makstavad intressid on tulumaksuvabad. Tähtajalise hoiuse lepingu sõlminud inimene pidi arvestama, et intresside laekumise ajal võib maksuseadus olla muutunud ning et loodetav tulu võib seetõttu väheneda.

Tähtajalise hoiuse avanud inimeste pettumus on mõistetav. Ehkki seadusemuudatus võeti vastu 2016. aasta detsembris ja jõustub 2018. aasta 1. jaanuaril ning muudatusega kohanemiseks on antud hulk aega, ei saa tähtajalise hoiuse avanud inimene seadusemuudatuse negatiivsete mõjude leevendamiseks kuigi palju ette võtta. Tähtajalise hoiuse ennetähtaegsel lõpetamisel intressi ei maksta.²

¹ Lehis, L. Tulumaksuseadus. Kommenteeritud väljaanne, Tartu 2000, lk 371.

² Vt nt <https://www.seb.ee/kogumine-ja-investeeringu/hoiused/tahtajaline-hoius#ulevaade>

Maksumuudatuse ettepaneku³ esitaja ei ole selgitanud, miks on vaja kaotada eranditult kõigi hoiuseintresside maksuvabastus alates 2018. aasta 1. jaanuarist. Võib aga arvata, et kõigi hoiuseintresside ühtmoodi maksustamine on lihtsamini administreeritav ja aitab kulusid kokku hoida. Samuti laekub nii eelarvesse rohkem raha.

Riigikogu on varem samasuguses olukorras kehtestanud üleminekunormid ja pehmandanud nõnda maksuvabastuse kaotamise tagasiulatuvat mõju. Näiteks 2011. aasta 1. jaanuarist kaotas Riigikogu investeerimishoiustelt makstavate intresside maksuvabastuse. Samas kehtestas parlament üleminekusätte, mille järgi oli võimalik enne 2011. aasta 1. jaanuari hoiustatud summalt intresse maksuvabalt välja maksta kuni 2013. aasta lõpuni (vt [seadusemuudatust](#) ja TuMS § 61 lg 37).

Esitatud näidete põhjal⁴ ei saa siiski öelda, et tagasiulatuv negatiivne mõju hoiustajatele oleks sedavõrd ränk, et see kaaluks kindlasti üles seadusandja huvi maksustada tulevast aastast kõik pärast 1. jaanuari välja makstavad hoiuseintressid. Hoiustajate maksukoormuse kasvu leevendavate üleminekunormide kehtestamine oli võimalik, ent praegu teadaoleva põhjal ei saa nende sätete kehtestamata jätmist pidada põhiseadusvastaseks.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristi Lahesoo 693 8409
Kristi.Lahesoo@oiguskantsler.ee

³[Tulumaksuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 302 SE](#) muudatusettepanekud teiseks lugemiseks, muudatusettepanek 1.

⁴ Nt Ärilehe [artiklis](#) toodud näite järgi kaotab viieks aastaks 10 000 eurot aastase intressimääraga 0,85% hoiustanud inimene tulumaksuga maksustamise tõttu 85 eurot.